N°. 4585.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon Droit.

Dit blad verschijnt te Amsterdam, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is ƒ 5.00; voor de buitensteden franko p. p. ƒ 6.00.

Brieven, Gelden, enz. franko te adresseeren aan »het Bureau van De Tijd."

MAANDAG 9 JUNIJ.

Bij dit Nommer behoort een Bijvoegsel.

Uithoofde van het PINKSTERFEEST zal *de Tijd* Maandag avond niet verschijnen.

Vereeniging: »REGT VOOR ALLEN".

De VEREENIGING noodigt de Kiezers dringend uit, op Dingsdag 10 Juni aanst., ter stembus te verschijnen en maakt bekend, dat zij, als hare Kandidaten voor het Lidmaatschap der Tweede Kamer, heeft aangenomen de Heeren:

Mr G. C. J. VAN REENEN.

Mr J. HEEMSKERK. Bz.

EN

Mr M. H. GODEFROI.

Namens de Kommissie van Bestuur,
Dr J. W. CRAMER,
Voorzitter.
J. A. ALBERDINGK THIJM,
Sekretaris.

Amsterdam,
6 Juni, 1862.

AMSTERDAM, 7 Junij.

In ons nummer van gisteren spraken wij over sommige kiesdistrikten, waar de uitkomst onzekerder is dan elders. In de eerste plaats noemen wij daaronder Amsterdam. Van de zes afgevaardigden, welke de Hoofdstad naar de Tweede Kamer zendt, treden er dit jaar drie af. De heer van Reenen, de heer Duymaer van Twist, die niet meer in aanmerking wenscht te komen, en de heer van Franck. De eerste heeft de algemeene sympathie der Hoofdstad. De laatste werd naar de Kamer gezonden, toen het eerste ministerie-Thorbecke zich terug getrokken, en zijn opvolger de Kamer ontbonden had. De heer Thorbecke staat nu weder aan de spits der regering, en dezelfde kiezersvereeniging, welke den heer van Franck het eerst had aanbevolen, *de Grondwet*, geeft thans aan de kiezers het sein om hem te verlaten. De politieke overtuiging dier kiezersvereeniging heeft in den laatsten tijd een merkelijke verandering ondergaan, en de meerderheid der kiezers is haar gevolgd. Amsterdam is, en wij verheugen ons daarover, der partij ontvallen, waaruit het vroeger bij voorkeur zijn vertegenwoordigers koos. En van het oogenblik af, dat zij besloot een liberaler rigting te volgen, heeft zij er konsekwent naar gestreefd om slechts mannen, tot die rigting behoorende, af te vaardigen. De heer van Franck is de eenige van het Amsterdamsche zestal, welke nog van het vroegere tijdvak is overgebleven. Het is dus natuurlijk dat de Hoofdstad er aan denkt hem een opvolger te geven, wiens staatkundige kleur in overeenstemming is met zijn vijf kollegaas. Waarschijnlijk zal derhalve de Hoofdstad, den heer van Reenen behoudende, twee nieuwe keuzen doen.

Degeen, die bij een openvallende plaats in de Kamer het eerst als kandidaat genoemd werd was natuurlijk de heer Godefroi. Voor zijn ministeriëele loopbaan, heeft hij dit kiesdistrikt vertegenwoordigd. Hij is algemeen bekend als een liberaal en onpartijdig man, van zeldzame regtskennis en bekwaamheden. De kandidatuur, die verscheidene kiezersvereenigingen hem hebben aangeboden, komt hem, om zoo te spreken, regtmatig toe.

Er heerscht over de keus van den derden kandidaat nog al verschil van gevoelen. Van sommige zijden wordt de herkiezing van den heer van Franck aanbevolen; van andere de heer van Herwerden, een gewezen resident op Java, wiens kennis van oostersche zaken door zijn vrienden hoogelijk wordt geroemd. Wij ontveinzen niet dat wij gaarne gezien zouden hebben dat in de tegenwoordige omstandigheden de Hoofdstad een afgevaardigde naar de Kamer zond, die geheel op de hoogte was der koloniale vraagstukken, maar ook op andere punten aan de vereischten voldeed, welke zij van haar vertegenwoordigers moet verlangen. Den heer van Herwerden kunnen wij echter niet aanbevelen. Zijn politieke inzigten strijden geheel en al met die, welke de Amsterdamsche afgevaardigden in den laatsten tijd voorstaan. Nu zijn wij van oordeel dat een kiesdistrikt zijn kracht breekt door afgevaardigden te benoemen die, door hun uiteenloopende gedragslijn, elkanders stemmen neutralizeren. Wanneer er onder de zes leden, door Amsterdam naar de Kamer gezonden, een is die gemeenlijk in tegenovergestelden zin stemt dan de vijf anderen, wordt een dier vijf stemmen door de zijne opgewogen, en het gevolg daarvan is dat Amsterdam, in plaats van zes, eigenlijk slechts vier stemmen uitbrengt. Op eenheid van politieke kleur behoort bij de keuzen in de eerste plaats te worden gelet.

Als derden kandidaat bevelen wij den kiezers met nadruk aan den heer J. Heemskerk Bz. Deze heer heeft vroeger de Hoofdstad en later het kiesdistrikt Haarlem vertegenwoordigd. Hij is een man geacht door allen, die hem kennen, en een der invloedrijkste leden van de Kamer. Het is waar dat de heer Heemskerk de gewoonte heeft in de openbare zittingen nooit het woord te voeren, waarom weten wij niet, want het ontbreekt hem daarvoor niet aan talent en welsprekendheid. Het kan echter, dunkt ons, tegenwoordig een kamerlid bezwaarlijk tot een grief aangerekend worden dat hij spaarzaam is met het woord; wanneer wij ten minste de beraadslagingen der Kamer volgen, laten zij meestal den indruk bij ons achter dat vele sprekers wel zouden gedaan hebben met het voorbeeld van den zedigen heer Heemskerk te volgen. Dat men, zonder bij alle gelegenheden het woord te voeren, evenwel een werkzaam en verdienstelijk lid wezen kan, daarvan levert deze vertegenwoordiger het bewijs. Aan zijn meening wordt in de Kamer hoog gewigt gehecht, en zoo men weet is de openbare zitting noch de eenige, noch de beste gelegenheid voor een afgevaardigde om zijn gevoelen voor te staan, en bij anderen ingang te doen vinden.

Wij noodigen onze vrienden in de Hoofdstad met aandrang uit op hun stembiljetten de namen in te vullen van: Mr G. C. J. van Reenen; Mr M. H. Godefroi; en Mr J. Heemskerk Bz.

Het kiesdistrikt Haarlem schijnt dit jaar het er op gezet te hebben iemand naar de Kamer af te vaardigen, die te Haarlem woont. Hieraan schrijven wij het altans toe dat men aldaar besloten heeft den heer Heemskerk los te laten; eenmaal hiertoe besloten zijnde, en in het vooruitzigt dat de heer Heemskerk toch te Amsterdam gekozen worden zal, konden de Haarlemsche kiezers zekerlijk geen beteren kandidaat vinden dan den wakkeren en regtschapen krijgsman, die daar thans wordt aanbevolen. Wij bedoelen den generaal van Mulken. Deze geniet niet enkel om zijn uitstekende militaire bekwaamheden, maar evenzeer om zijn karakter en zijn velerlei kundigheden de algemeene achting. Wij vinden het ook een gelukkig denkbeeld om voor de Kamer, waar het van meesters in de regten krioelt, naar leden om te zien, uit andere maatschappelijke standen. Een militaire specialiteit achten wij daarenboven een behoefte in de Kamer, vooral zulk een, die, gelijk deze kandidaat, ook van andere als louter militaire aangelegenheden zal weten mede te spreken. Om die redenen verzoeken wij de kiezers in het distrikt Haarlem nadrukkelijk hun stemmen uit te brengen op den *generaal-majoor* J. J. van Mulken.

Omtrent de pogingen in het kiesdistrikt Nijmegen tot wering van den heer van Nispen van Sevenaer kunnen wij volstaan met naar onze twee vorige artikelen over die aangelegenheid te verwijzen. Wij zijn en blijven van gevoelen dat al wat tegen den heer van Nispen is aangevoerd, weinig weegt als men het in de schaal legt tegenover de groote verdiensten van dien afgevaardigde. Onze vrienden in het kiesdistrikt Nijmegen bevelen wij nog eens met warmte aan al hun krachten in te spannen om den heer van Nispen de overwinning te doen behalen. De kandidaat, dien men aan hem tegenover heeft gesteld, is op zich zelven genomen, een achtenswaardig en niet onbekwaam man; wij erkennen dit gaarne, maar het is nog niet gebleken of hij op het staatkundig terrein ooit die diensten zal kunnen bewijzen, welke de heer van Nispen bewezen heeft. En bestaan er al redenen om daar voor de toekomst op te hopen, in den eersten tijd zal hij zekerlijk niet in staat wezen de plaats van den heer van Nispen te vervullen. Diens rijke ervaring en groote invloed ontbreken den heer Sassen, en mogt deze ze al ooit verwerven, het zal slechts na vele jaren zijn.

De bestrijders van den heer van Nispen hebben een bondgenoot gevonden in de *Arnhemsche Courant*. Dit blad trekt in zijn nummer van 31 Mei op zeer onparlementairen toon tegen den heer van Nispen los. Uit ingenomenheid met den heer Sassen? Zeer zeker niet. Zijn naam wordt in het artikel niet genoemd. Het is de *Arnhemsche Courant* onverschillig wien het kiesdistrikt Nijmegen naar de Kamer zendt, als het maar den heer van Nispen weert. Waarom? Uit sympathie voor den Nijmeegschen spoorweg? In geenen deele. Het blad, dat er den heer van Nispen nu een verwijt van maakt dat hij zijn stem tegen het gevallen spoorweg-ontwerp uitbragt, heeft zelf in der tijd met vinnigheid dat ontwerp aangevallen. De heer van Nispen is warm katholiek, en verbergt dat nooit. Wij begrijpen dat dit een groote grief moet wezen voor de *Arnhemsche Courant*, die zoo menigmaal, de buitenlandsche revolutionnaire organen naschrijvende, gepoogd heeft den Paus belagchelijk te maken. Wij lezen nu in dat blad dat men wijlen den heer Dommer algemeen goed mogt lijden, maar verleden jaar, toen de *Indépendance* de eer der nederlandsche katholieken had beleedigd, en de heer Dommer in een brief aan dat orgaan openlijk hun verdediging op zich had genomen, berokkende hem die ridderlijke daad een artikel vol schimp en hoon van de zijde der *Arnhemsche Courant*. Nog eens, wij begrijpen zeer goed dat zulk een blad een vertegenwoordiger wenscht geweerd te zien, niet niet minder trouw en liefde aan de zaak der Kerk gehecht dan de overleden heer Dommer. Maar wat wij niet zouden begrijpen is dat de Nijmeegsche kiezers naar raadgevingen van dien kant zouden luisteren. Integendeel, wij vertrouwen dat het velen hunner hierdoor duidelijk zal zijn geworden, waarom van sommige zijden de afgevaardigde, die zulk een geruimen tijd met eere zijn plaats in de Tweede Kamer heeft bekleed, met zooveel hardnekkigheid wordt bestreden, en zij hun stem zullen geven aan Jhr. J. A. G. A. van Nispen van Sevenaer.

Door het bedanken van den heer Duijmaer van Twist is er een man van koloniale kennis en ervaring minder in de Kamer. Thans, nu de Kamer weldra over wetsvoordragten te beslissen zal hebben, die diep ingrijpen in het koloniaal beheer, is het van groot belang dat het haar aan de noodige voorlichting niet ontbreke.

In het kiesdistrikt Alkmaar bestaat gelegenheid om een lid te kiezen, dat de Kamer, bij de behandeling dier gewigtige vraagstukken, van groot nut zal wezen. Wij bedoelen den heer Rochussen, die aldaar kandidaat is gesteld, en wiens persoonlijke en langdurige ondervinding van de behoeften der oostersche maatschappij zijn benoeming tot lid der Kamer, vooral in de tegenwoordige omstandigheden, hoogst wenschelijk maakt. De Alkmaarsche kiezers zullen dus, naar wij gelooven, een zeer goede keus doen met hun stem te geven aan den heer: J. J. Rochussen.

Wij herhalen hier nog eens den wensch dat toch ieder die het kiesregt bezit, daarvan gebruik moge maken. Bijzonderlijk rekenen wij al degenen, die hun burgerpligt steeds trouw vervullen, en onze meening over de voorgestelde kandidaten deelen, met het dringend verzoek om zich niet te bepalen bij zelven te gaan stemmen, maar al hun vrienden en bekenden aan te sporen hetzelfde te doen.

Met zekerheid kunnen wij melden dat het voorgenomen bezoek van den onderkoning van Egypte, Said Pacha, alhier, geen voortgang zal hebben. — Men verneemt, dat het japansche gezantschap aanstaanden Woensdag of Donderdag alhier van Londen wordt verwacht. (*N. D. v. 's G.*)

De minister van Binnenlandsche Zaken is voor de noodlijdenden te Enschedé, van burgemeester en wethouders van Hardinxveld, ontvangen eene som van ƒ 69.15, als: wegens opbrengst eener in die gemeente gehouden kollekte, ƒ 62.32; van de leerlingen op de school van mejufvrouw Creutz Lechleitner, ƒ 3.53; van de leerlingen op de openbare school, bovendeel ƒ 3.30, totaal ƒ 69.15. Die som is onverwijld overgemaakt aan de kommissie te Enschedé.

Z. M. heeft benoemd: tot ridders der orde van den Nederl. Leeuw, mr. G. A. Fokker en mr. M. F. Lantsheer; tot officier van justicie bij de arrondissements-regtbank: te Assen, mr. T. H. Bondam; te Appingedam, mr. H. C. A. Thieme ACz.; tot substituut-officier bij de arrondissements-regtbank te Haarlem, mr. P. C. Visser.

De telegraaf meldt heden het volgende:

PARIJS, 6 Junij. Volgens de *Patrie* hebben Frankrijk en Rusland het voorstel der Porte verworpen betrekkelijk de door de Katholieke mogendheden te verstrekken gelden voor de voorgenomene verbouwingen te Jeruzalem. De *Patrie* zegt dat het onmogelijk is te voorzien tot welke gevolgen de Oostersche kwestie leiden kan wanneer zij op dit terrein wordt overgebragt. De twee groote mogendheden, die vroeger vijandig tegen elkander overstonden, zijn thans toch bondgenooten, en zouden al de Christenen in het Oosten op hare zijde hebben.

— De *Temps* deelt een brief van den generaal Klapka mede, waarin hij te kennen geeft dat hij afziet van alle regtstreeksche inmenging in de zaken van Hongarije.

— 7 Junij. De *Moniteur* bevat de mededeeling, dat Tampico en Alvarado in staat van blokkade zijn gesteld.

MADRID, 5 Junij. Te Alicante is een eskader van 18 schepen vereenigd; zoo men zegt, met een politiek doel.

— 6 Junij. Na het lezen der officieele stukken betreffende Mexiko is de openbare meening niet gunstig voor den generaal Prim gestemd.

LISSABON, 5 Junij. Er zijn troepen gezonden, om de onlusten en de dorpen in het Noorden te onderdrukken.

RAGUSA, 6 Junij. Derwisch Pacha heeft Maandag bij den bergpas van Velemie slag geleverd. Dingsdag heeft hij een bloedigen veldslag geleverd bij Riffa, die Woensdag is voortgezet; hij is er evenwel niet in geslaagd, om den bergpas te veroveren.

BELGRADO, 6 Junij. Gisteren heeft een ambtenaar der policie door een Turksch wachtdoend officier handtastelijk aangegrepen, door het lossen van twee pistoolschoten een Turk gewond. De poort werd gesloten, de gemeenschap afgebroken. Er had een volksoploop plaats Heden is de rust en de kommunikatie hersteld. De bezetting der wacht is nog gewapend.

BERLIJN, 7 Junij. Gisteren heeft het Huis van Afgevaardigden na eene diskussie van twaalf uren over het adres van antwoord op de troonrede, het tegenontwerp van den heer von Vincke en het amendement van den heer Reichensperger met groote meerderheid van stemmen verworpen. Het amendement van Bresgen, strekkende tot uitbreiding der konstitutie tot vestiging van een zelfstandig bestuur in de gemeenten en distrikten, het terugbrengen van de belastingen op eene hoogte overeenstemmende met het belastbaar vermogen van de bevolking, is aangenomen. Het amendement van den heer Sybel betreffende de Keurhessische kwestie is met 253 tegen 55 stemmen aangenomen. Het aldus gewijzigde ontwerp der kommissie is aangenomen met 219 tegen 101 stemmen. Tegen stemden de konservatieve, de Poolsche, de oud-liberale en de katholieke leden, benevens eenige mannen van de partij van vooruitgang.

De heer von Grabow deelde mede dat de Koning heden het adres zal ontvangen.

TURIJN, 7 Junij. Gisteren heeft in de zitting der Kamer van Afgevaardigden de heer Ratazzi verklaard, dat hij nooit voorbarige verwachtingen omtrent de oplossing der Romeinsche kwestie heeft aangemoedigd. Wij moeten zedelijke middelen bezigen, zeide de minister, blijken geven van onzen onafhankelijkheid en van onze vasten wil, om onze natuurlijke hoofdstad te bezetten, en alzoo Europa van ons regt daarop te overtuigen. De geestdrift waarmede de Koning te Napels is ontvangen en de manifestatiën, welke toen hebben plaats gehad, leveren het bewijs, dat het Italiaansche volk de eenheid volstrekt wil. De regering heeft alleen het regt om de wapening te regelen. Ik heb aan Garibaldi geene andere som uitbetaald dan 11,900 lires tot bestrijding der kosten van zijne reis. Ik verzoek de Kamer rondborstig een votum van vertrouwen of van afkeuring uit te brengen. De heer Bixio bevestigt zelfs, dat hij, namens Garibaldi, aan de regering heeft voorgesteld het doen eener expeditie, welke vreemd is aan de Italiaansche zaken, maar gunstig ter bevordering der beschaving in Europa. Rattazzi heeft echter zijne goedkeuring steeds geweigerd. Verscheidene motiën van orde werden voorgedragen. Na eene langdurige diskussie verwerpt de Kamer het voorstel tot het houden eener enquête, en neemt de volgende gemotiveerde orde van den dag aan: De Kamer, de inlichtingen van het ministerie omtrent de jongste gebeurtenissen hebbende gehoord, keurt zijn gedrag goed en vertrouwt, dat het steeds het gezag zal handhaven der wetten door het Parlement aangenomen. Het besluit is genomen met 189 tegen 33 stemmen; 28 leden onthielden zich aan de stemming.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 6 Junij. Bijna geen nieuws, maar daarentegen zijn er veel geruchten in omloop. Onder anderen wordt gezegd, dat de heer de Lavalette geen andere zending heeft dan den H. Stoel te beteekenen, dat de Fransche Regering voornemens is haar bezettingsleger te Rome tegen de aanstaande lente terug te roepen en het kabinet der Tuileriën geen voorstellen meer tot een schikking doen zal, maar dit aan den Paus overlaten, en zich er bij bepalen die voorstellen aan het kabinet van Turijn mede te deelen. Verder wordt gezegd, 'tgeen eenigzins met het bovenstaande in tegenspraak is, dat Kardinaal Antonelli aan Mgr. Morlot, aartsbisschop van Parijs, te kennen had gegeven bereid tot koncessiën te zijn en aan de voorstellen, welke het Fransche goevernement aan het hof van Rome wilde doen, het oor te leenen. Ten gevolge dezer mededeeling, welker juistheid echter zeer in twijfel wordt getrokken, zou, zoo beweerd wordt, tot het vertrek van den heer de Lavalette dadelijk besloten zijn.

— Het gerucht verspreidt zich dat in het Zuiden van Egypte een opstand uitgebroken is, ten gevolge waarvan de onderkoning onverwijld naar zijne Staten zou terugkeeren

ENGELAND.

LONDEN, 5 Junij. Te Sheffield is gisteren naar men meldt het volgende voorgevallen: Er liep een gerucht, dat er op het het Wardsend kerkhof, bij Sheffield, opdelvingen van lijken hadden plaats gehad door den doodgraver, en dat hij die lijken tot ontleedkundige doeleinden had verkocht. Bij een door de policie deswege ingesteld onderzoek is dan ook gebleken, dat zich een groot aantal lijken in een afzonderlijken kuil bevonden en dat sommige daarvan deerlijk verminkt waren. Ten gevolge hiervan begaf zich gisteren avond een hoop gepeupel naar het kerkhof, brak de deur van het vroeger door den doodgraver bewoonde huis, dat thans gedeeltelijk ten gebruike van den geestelijke was gemeubeleerd, open, verbrijzelde de glazen en alles wat hen in de handen kwam en scheurde het koorhemd aan flarden. Daarna begaf de razende menigte zich naar het huis van den doodgraver, joeg zijne vrouw, die alleen was, er uit, en stak de woning in brand, die dan ook tot den grond toe afbrandde. De schade, daardoor veroorzaakt, bedraagt meer dan 500 £ (ƒ 6000 Ned.) Tot nog toe is geen der daders gearresteerd.

— Volgens de verklaringen van eenige dezerteurs uit het kamp der Zuidelijken te Corinth, had generaal Beauregard nog 130,000 man onder zijne bevelen, waarvan 30,000 man tot de rezerve behooren. Het leger had veel te lijden door ziekten, zoo zelfs dat er in de laatste tijden soms 600 zieken daags uit het kamp langs den spoorweg van Memphis en Charleston getransporteerd waren; al de huizen langs dien weg werden tot hospitalen gebruikt. De troepen kregen in de laatste dagen slechts halve rations, en dan nog slechts eenmaal per week vleesch, namelijk gezouten stukken van de minste kwaliteit. In weerwil van dien toestand wist generaal Beauregard hen nog genoegzaam aan te moedigen, om zich krachtig staande te houden. Dit neemt evenwel niet weg, dat er dagelijks een aantal manschappen naar de Noordelijken overloopen.

DUITSCHLAND.

WEENEN, 4 Junij. In de zitting van het huis der afgevaardigden van eergisteren is de diskussie over het konkordaat, welke den 28 Mei, bij de behandeling van een artikel der begrooting van onderwijs, ontstaan was, ten einde geloopen. Het Huis heeft met 67 tegen 39 stemmen een voorstel aangenomen, strekkende om de regering te verzoeken de noodige maatregelen te nemen tot regeling der kwestie omtrent den eigendom van het zoogenaamde studiefonds, waarop de Kerk krachtens het konkordaat aanspraak heeft, en waarin de aanleiding tot de gevoerde diskussie gelegen was. Omtrent het eigenlijke vraagstuk, dat opgeworpen was, de afschaffing, herziening of onveranderde handhaving van het konkordaat, is geen besluit genomen. Aan het eind der beraadslaging heeft de staatsminister von Schmerling namens de regering betoogd dat geene praktische behoefte bestond om die kwestie te behandelen, en dat het bovendien met alle parlementaire gebruiken strijden zou uit de behandeling van een begrootingswet aanleiding te nemen om vraagstukken van het hoogste gewigt als ter loops ter beslissing te brengen.

— Het berigt, reeds vroeger medegedeeld, dat in de provincie Mantua zich een beweging openbaarde waaruit men kon besluiten dat een nieuwe aanval tegen Oostenrijk werd beraamd, wordt nader bevestigd.

Het goevernement moet aan de plaatselijke overheden berigt hebben, dat het de bewegingspartij verdenkt van nogmaals eenen inval op het Oostenrijksche grondgebied te willen beproeven. Uit dien hoofde is ter handhaving der orde, eene kompanjie van het 58ste regiment linitroepen afgezonden en verdeeld tusschen Castelluccio, Rodigo en Rivolta, de eenige punten van die streek, alwaar nog geene troepen waren. Alzoo wordt thans langs de geheele linie van den Mincio tot den Po wacht gehouden. Er is streng bevel gegeven om op alle onbekende personen een waakzaam oog te houden en om lieden, welke trachten heimelijk en zonder de vereischte papieren over de grenzen te komen, terug te jagen of in de gevangenis te brengen. Oofeningen in het schijfschieten zijn langs de geheele linie verboden.

BERLIJN, 5 Junij. Volgens onderscheidene bladen, zou door het kabinet aldaar eene depêche naar Weenen gezonden zijn, de bedreiging inhoudende, dat Pruissen in de Keurhessische kwestie weder eene zelfstandige houding zal aannemen, bij aldien niet ten spoedigste door de zamenstelling van een geschikt ministerie aldaar een voldoend einde aan deze aangelegenheid worde gemaakt.

— Bij de diskussie in de zitting van de Tweede Kamer van heden over het adres van antwoord op de troonrede, heeft ook de heer Reichensperger het woord gevoerd. Hij begon met te zeggen dat hij niet kon ontkennen dat de gebreken der regering een toestand in het leven hadden geroepen, welke men als het begin eener ramp moest beschouwen, en waarvoor zij verantwoordelijk was. Reeds voor twee jaren bij de voorstellen betreffende het budget van Oorlog was de regering daarvoor gewaarschuwd. Ook de ontbinding van den Landdag beschouwde hij als een fout, ofschoon het voorstel-Hagen daardoor nog niet geregtvaardigd werd. De *Fortschritts*-partij had alle reden om de regering voor het gevolg daarvan dankbaar te zijn.

Het verwonderde hem dat die partij de kwestie van Keurhessen in het adres had opgenomen; hij beschouwde het slechts als een middel om de meerderheid te verkrijgen. Hij was overigens geheel tegen het bespreken van buitenlandsche vraagstukken, omdat men in den aanvang eener zitting niet behoorlijk in staat was een goed oordeel over die zaken te vellen. Wat het Duitsche vraagstuk betrof, dit moest noodzakelijk verdaagd worden totdat in het Westen geen gevaar meer dreigde. Dat gevaar bestond werkelijk, het zou onmiddellijk voor de deur staan, wanneer door eene of andere schok de oplossing er van werd beproefd. Zonder schok was echter die oplossing niet mogelijk, en het Duitsche Savoye zou er alsdan niet aan ontbreken.

De redenaar verklaarde zich tegen de erkenning van Italië, dewijl dat koningrijk nog niet gekonstitueerd, en slechts als een voortbrengsel van Napoleon, als een ongeboren kind te beschouwen is. Frankrijk zelf had Italië slechts erkend, ongeveer zoo als het het koningrijk Cyprus erkent. Hij achtte het ook ontijdig om over het Fransch-Pruissiesch handelstraktaat te beraadslagen, omdat dit traktaat zooveel tegenstand vond, en men niet regt wist of het eigenlijk niet slechts alleen Frankrijk bevoordeelde, zoals het Engelsch-Pruissiesch traktaat alleen Engeland bevoordeelt.

Hij was overigens tegen een adres, en vond het adresontwerp niet in overeenstemming met de verzekeringen van loyauteit waarvan het zoo vol was. Wat wilde men met dit adres? Een verandering van ministerie? Een verandering van politiek? Dat konden de opstellers zelven toch wel niet meenen. Hij geloofde dat het adres de waardigheid de Kamer slechts kon verminderen. In Frankrijk waren verschillende ministeriën door de kamers omvergestooten, tot dat èn koningschap èn ministerie door de republiek weggevoerd werden, en een en ander met de politieke vrijheid in den afgrond van het Cesarismus stortte. Zijne redevoering werd door verschillende partijen toegejuicht.

De beraadslagingen werden voortgezet.

ITALIE.

TURIJN, 5 Junij. De *Italie* beweert dat Garibaldi tijdens zijn verblijf te dezer stede een langdurige konferentie met den heer Rattazzi heeft gehad; een korrespondent van hier voegt daarbij dat hij aan Rattazzi had beloofd naar Caprera terug te keeren en gezegd dat het goevernement op zijn steun kon rekenen.

BELGIE.

BRUSSEL, 5 Junij. De Koning heeft gisteren eene nieuwe operatie ondergaan, en gevoelt zich zeer verligt. De onrustbarende geruchten, die men ten zijnen aanzien verspreid heeft, zijn gelukkig door niets geregtvaardigd geworden.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

		6 JUNIJ	4½ u.	gebl.
Amsterdam, Thesaurie	3½ pCt.	87¾	87 13/16	87 3/16
Nederl. Bank	4 ″			
Nederl., Werkel. Schuld	2½ ″	63	63 1/16	63 1/16
Dito Dito	3 ″	75		
Dito Dito	4 ″	98¾	98 13/16	98¾
Oost-Ind. Leening	4 ″	97½		
Amortisatie-Syndikaat	3½ ″			
Handelmaats. op rescontre	″	139½	139⅝	139⅝
Dito à kontant	4½ ″	139¾		
Dito Leening 1858	4 ″			
Aand. Holl. Spoorweg	″			
Leening idem	4½ ″			
Rijn dito	4½ ″			
Dito 2de Leening	4½ ″			
België, Cert. Adm. Belg. Bk.	2½ ″			
Dito bij *Rothschild*	2½ ″	53¼		
Frankrijk, Certifikaten	3 ″			
Spanje, Obligatiën	2 ″	43 9/16	43⅝	43⅝
Dito	3 ″			
Dito Binnenlandsch	3 ″	48⅞		
Amortisable-Schuld.	—	19¼		
Bewijzen Coupons.				
Portugal, Obligatiën	3 ″	44 15/16	45⅛	45
Dito 1856/1859	3 ″	44	44 3/16	44 1/16
Dito Uitgestelde.				
Rusland, Obl bij *Hope* & C°.	5 ″	101¾	102	102
Dito dito 1828/29	5 ″	100½		
Certif. dito 1831/33	5 ″	79¾		
Dito dito 1840	4 ″	74¾		
Dito Orig. 2ᵉ, 3ᵉ en 4ᵉ Leen.	4 ″	74⅞		
Dito dito 5ᵉ	4 ″	—		
Dito 5de Serie.	5 ″	81½		
Dito 1855, 6de Serie	5 ″	91	91 3/16	91 1/16
Dito Adm. te Hamburg	5 ″			
Dito te Londen	5 ″			
Dito dito	4½ ″	88⅝		
Dito dito	3 ″			
Inschrijv. in Assign.	6 ″	52½		
Certifikaten van dito	6 ″	53¼	53⅜	
Spoorweg-Aktiën	5 ″	196¾	197	197
Hypotheek	″			
Polen, Aandeelen 1835 fl. 500	ƒ	164¼		
Obligatiën	4 pCt.			
Pruissen, Obligatiën	4½ ″			
Dito 1859	5 ″	104		
Aandeelen 1854	3½ ″			
Oostenrijk, Obl bij *Goll* & C°.	5 ″			
Dito dito	4 ″	46⅝		
Dito Metalliek	5 ″	51 13/16	52	51 13/16
Dito dito	2½ ″	26 11/16	26¾	26¾
Dito Rente Amst.	5 ″	73½	73⅞	73½
Dito Nationale 1854	5 ″	60¾	60⅞	60¾
Weener Bank-Aktiën	ƒ	764		
Dito Aand. fl. 250, 1839	″	295		
Dito dito ″ 250, 1854	4 pCt.	217½		
Fr. Oost. Spw. Obl. bij *Hope*	3 ″	127¾	128	
Beijeren, Spoorw. Aandeelen.				
Napels, Cert. bij *Lam. & B.*	5 ″			
Dito bij *Rothschild*	5 ″			
Denemarken, Oblig. te Londen	3 ″			
Braz. Geldl. 1824 van £ 100	5 ″	99		
Dito 1839 ″ £ 100	5 ″			
Dito 1843 ″ £ 100	5 ″			
Dito 1852	4½ ″	90	90⅛	
Dito 1858	4½ ″	90	90⅛	
Dito 1860	4½ ″	90	90⅛	
Sardinië	5 ″			
Peru, Geldleening 1854	4½ ″			
Dito Fransche	4½ ″			
Equador, Oblig 1855	1 ″			
Venezuela, Obligatiën	3 ″	21⅞		
Dito	1½ ″			
Grenada, Obligatiën	4¼ ″			
Dito Uitgestelde	1½ ″	5⅝		
Mexiko, Obligatiën	3 ″	30	30 1/16	30
Nrd-Amer. Ph: *Hope* & C°. Lr. A.	ƒ			
Dito dito B.	″			
Dito bij *Rothschild*	6 pCt.			
Illinois Spoorweg-Aandeelen.				
Dito Oblig. Constr. Bons.	7 ″	84		
Galvest. Spoorweg Oblig.	8 ″			
Louisiana	5 ″	85½		
Griekenland, Obl. geldl. 1825	5 ″	6⅝		

Loten 1860 —; 4½ pCt. Russen 1860 89⅛; 4 pCt. Holl. Spoor —; Rijnshares —; 4 pCt. Russ. Spoor —; Poolsche Spoorweg-Oblig. 72; 2 pCt. Gren. 25⅛, ¼; Gest. —; Galveston stellen —; N. Leen 91, 1/16, 91.

Met uitzondering van Russische fondsen, die goed prijshoudend waren, was overigens de markt in minder aangename stemming.

Koers van het Geld: Beleening 4 pCt., Prolongatie 4 pCt, Diskonto 4 pCt.

VOORLOOPIG BERIGT DER BEURS van 7 Junij tot 3¼ ure.

Nederl. Werkel. Schuld à 2½ pc. 63 1/16, Aand. Handelmaatsch. —, Spanje, Binnenl. 3 pc. —, Rusl., Obl. bij Hope en C°. 5 pc. 102⅛, Cert. 1855, 6de serie 5 pc. 91, Oostenrijk, Met. 5 pc. 51 13/16, dito 2½ pc. 26¾, dito Rente Amst. 5 pc. 73⅝, dito Nationale 1854, 5 pc. 60⅞.

BUITENLANDSCHE BEURZEN.

ANTWERPEN, 6 Junij. België 2½ pc. 57.—g; 4½ pc. 99.25g; Metal. 54.90p Nation. 64.25p; Spanje 2 pc. 43.—; 3 pc. 48.50g.

PARIJS, 6 Junij. 3 pc. Rente 70 40; 4½ pc. id. 97.50, Fr.-Oost. Spoorw. 518.—; Crédit mobilier 832.—; 3 pc. Spanje 49⅝; 2 pc. id. —, Russ. Spoorweg 420; Romeinsche Leening —.

MADRID, 5 Junij. 3 pc. Spanje 51.20, 2 pc. id. 44.30.

LONDEN, 6 Junij. Consols 92; 3 pc. Mexiko 31 5/16; 4½ pc. Peru —; 3 pc. id. —; 4½ pc. doll. bonds —; 3¾ pc. Grenada —; 2 pc. Nieuwe Grenada —; id. uitgestelde —, 3 pc. Venezuela —, 1 pc. id. —, 3 pc. Portugal —; 3 pc. Spanje 51⅝; 2 pc. id. 44; Cert. Coup. 9⅛; Amortisable 19; 4½ pc. Russen 92½; 5 pc. id. —, 4½ pc. id. 1860 —, 2½ pc. Holland —; 4 pc. id. —; Illinois Shares 53, id C. B. 7 pc. Oblig. 79; 5 pc. Sardinië 82; Ecuador —, 5 pc. Grieken —.

WEENEN, 6 Junij. 5 pc. Metaliek 71.20; Dito Nationale 84.20, Bank-Aktiën 843, Noord-Baan-akt. —; Credit Anstalt 219, Oost.-Fr. Spoorweg 264; Nieuwe Lombard. —.

BERLIJN, 6 Junij. 5 pc. Metaliek 56, Dito Nation. 65⅝; Stiegl. 5de serie 86¾; Dito 6de id. 96⅞; 6 pc. Eng. Russen 95⅝, 3 pc Nieuwe dito 59⅞; 4½ pc. Pruissen 101¾.

HAMBURG, 6 Junij. 3 pc. Mexiko 30¼, 3 pc. Rusland 57¼, 3 pc. Spanje 45¼, 2 pc. id. 41, Vereinsb. 101⅛, Noord-Duits. bank 95⅝.

FRANKFORT, 6 Junij. 5 pc. Metall. 53½, Nation. 63⅞, 3 pc. Spanje 49⅜, 2 pc. id. 43½.

Wisselkoers.

2/m. Parijs	ƒ 55⅞	2/m. Livorno	ƒ 46⅛
Zigt ″	″ 56¼	2/m. Napels	″ 78
2/m. Bordeaux	″ 55½	3/m. Petersburg	″ 165
½/m. ″	″ 55⅞	6/w. Weenen	″ 89
3/m. Madrid	″ 239	″ Augsburg	″ 98¼
″ Cadix	″ 238	″ Frankfort	″ 98¼
″ Sevilië	″ 236	2/m. Hamburg	″ 35
″ Bilbao	″ 236	Zigt ″	″ 35 5/16
″ Lissabon	″ 41⅛	2/m. Londen	″ 11.75
″ Porto	″ 41¼	Zigt ″	″ 11.80
2/m. Genua	″ 46⅛	Rotterdam	⅛

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 6 Junij.

Tarwe zonder handel.

Rogge dadelijk onveranderd: 124 ℔ Pruissische ƒ220; 119 ℔ o. Petersburger ƒ225; 121 ℔ dito ƒ230, 232; 118 ℔ Ibrael ƒ208; op levering vaster: in Junij ƒ193; Julij ƒ196; Okt. ƒ196, 197, 198.

Garst iets hooger: 112 ℔ Deensche ƒ180.

Boekweit en Haver zonder handel.

Op 9 vaten Olie te leveren in Okt. ek. 75½, in Nov. ek. 76 £. *Lijnzaad* in een doen: 111/112 ℔ Odessa ƒ375. *Raapolie* op 6/w. ƒ45½; Vliegend ƒ44¼; Sept., Okt, Nov. en Dec. ƒ43½. *Lijnolie* op 6/w. 40¾; Vliegend ƒ39½; in Sept., Okt., Nov. en Dec. ƒ38½. *Hennepolie* op 6/w. ƒ42¼; Vliegend ƒ41.

SCHIEDAM, 6 Junij. Rogge verkocht: 138/2 ℔ Hapsal ƒ230 kont., ƒ232 6/w. — Moutwijn ƒ15 75; Jenever ƒ21.25, Amst. Proef ƒ22.25; per Ned. vat zonder fust zonder de beasting. Spoeling ƒ0.50 per ketel.

MIDDELBURG, 5 Junij. Ofschoon de aanvoer van Tarwe klein blijft, zoo was die echter meer dan toereikend voor de bestaande vraag, daar letterlijk niemand dan de consumptie kocht, houders van Tarwe blijven meestal te hoog gestemd, redenen waarom er weinig of niets omgaat, vorige weekprijzen zijn heden weder betaald. Rogge ofschoon weinig ter veil, bleef ook zonder vraag bij uitsluiting zijn echter eenige mudden aan vorige weekprijs verkocht. Puike zware Winter-Garst niet ter veil, ligte soort niet begeerd; puike zware Zomer-Garst zeer weinig ter veil, en had eenige vraag aan vorige weekprijzen. Walchersche Witteboonen worden te hoog gehouden, daarin ging bijna niets om; dito Bruineboonen niet getoond; dito Paardenboonen zonder handel; Erwten zonder omgang. In de prijzen van den Olie is ons geen verandering bekend

STADSNIEUWS.

BURGERLIJKE STAND.

AMSTERDAM, 7 Junij.

ONDERTROUWD (5 Junij): H. Wolff met A. Dentz. - J. C. van der Hucht met C. C. A. Kerkhoven. - E. J. Blasius le Jay met H. A. Lijher. - Mr. E. A. van Emden met M. J. Zaal.

GETROUWD (5 Junij): J. F. Schutte met L. Wolff. - C. Kritzler met G. G. Ellerman. - C. J. Schuld met E. Steendijk. - C. Rinse met J. C. Beudeker. - J. M. Hergst met I. C. Beudeker. - V. H. C. van der Voort met A. M. Thijm. - O. D. van der Hout met F. E. Schoon.

BEVALLEN (4 Junij): J. J. Kok, geb. de la Hayze, D. — (5 Junij): S. van Gelder, geb. Fredanus, Z. - M. G. van den Berg, geb. Aldenhoven, D.

SCHEEPSTIJDINGEN.

BINNENGEKOMEN:

TEXEL, 7 Junij. Browning, Remigius Adolphus, Batavia.
HELVOET, 6 Junij. Adcock, Rachel, Banjoewangie.

UITGEZEILD:

HELVOET, 6 Junij. Dudding, Nancy, Newcastle.

RIVIER-VAART.

AMSTERDAM, 7 Junij, in lading naar:

Keulen.	M. Greeve, Cöln N°. 5.
Wezel.	Ph. van Balgoy, Agnes.
Mannheim.	A. van Bunningen, Koophandel.
Dusseldorp en Duisburg.	H. Meuwsen, Niederrhein.
Maintz.	C. Becker, Maintz N°. 4.
Urdingen.	L. Penning, Willem III.

Advertentiën.

(5939) GETROUWD: V. A. A. BOGAERS
en
J. T. P. POLLET.

TILBURG, 5 Junij 1862.

(5947) GETROUWD:
P. L. MATHIJSEN,
van *Tilburg*,
en
A. M. GESCHER.

LEEUWARDEN, 3 Junij 1862.

(5952) Heden overleed, na tijdig met de HH. Sacramenten der Kerk voorzien te zijn geweest, mijn dierbare Echtgenoot JOHANNES VAN ASVELD, in den ouderdom van ruim 67 jaren.

GORINCHEM, den 6ⁿ Junij 1862. De Wed. J. VAN ASVELD, A. VAN WEL.

In eene vergadering of bijeenkomst van eenige kiezers te Wijchen gehouden is goedgevonden ten zeerste aan de Kiezers aan te bevelen:

Jhr. J. A. C. A. VAN NISPEN VAN SEVENAER.

(gewone aftreding.)

Mr A. SCHOUTEN te Wamel.

(buitengewone vacature.) (5954)

Op eene den 3n Junij gehoudene bijeenkomst van Kiezers, uit nagenoeg alle dorpen van Maas en Waal, is besloten, in overeenstemming met vele invloedrijke Kiezers van de Lijmers, tot Leden der 2e Kamer aan te bevelen de Heeren:

Jhr. J. A. C. A. VAN NISPEN VAN SEVENAER te Zevenaar.

Wit Stembriefje.

en

Mr A. SCHOUTEN, te Wamel.

Blaauw Stembriefje. (5955)

Kiezers-Vereeniging de Grondwet.

Bij de verkiezing op Dingsdag 10 Junij 1862, wordt door deze vereeniging aanbevolen om, tot leden der Tweede Kamer van de Staten-Generaal te herkiezen, den Heer

Mr G. C. J. VAN REENEN

en om te verkiezen de Heeren

Mr J. HEEMSKERK Bz.

EN

Mr M. H. GODEFROI.

Het Bestuur der Vereeniging,
W. C. MEES.
J. G. RIJNDERS.
H. MEINESZ.
M. H. INSINGER.
J. J. BROMS.
JOH. C. ZIMMERMAN.
(5943) AUG. PHILIPS.

Amsterdamsche Kiezers

komt den 10den Junij 1862 ten Stembus.

Weest vrij, Kiest geen partijmannen, maar onafhankelijke voorstanders van vooruitgang, van uwe handelsbelangen en van het Noordzee-Kanaal.

Herkiest de aftredende Leden der Tweede Kamer:

Mr G. C. J. VAN REENEN

EN

S. R. VAN FRANCK

EN KIEST

Mr M. H. GODEFROI.

(5934)

Verkiezing van 10 Junij 1862.

Aan mijne Medekiezers voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in het Hoofd-Kiesdistrikt HAARLEM.

Onder verwijzing naar mijne verklaring in de Haarlemsche Courant van 17 October 1853 in de Tijd, N. Hollandsche Courant van 18 en van 20 October 1853 en in het algemeen Handelsblad No 6819, waarin ik mijne afkeuring over het binnenhalen van vreemde Kandidaten in eene aanzienlijke plaats als HAARLEM heb te kennen gegeven, en gewoon naar Engelsch en echt parlementair gebruik zelf mijnen Mede-Kiezers aan te spreken en niet tot de kommedie der ongeteekende aanbevelingen mijne toevlugt te nemen, zoo verklaar ik mij voor de verkiezing van Dingsdag 10 Junij e. k. KANDIDAAT te stellen.

Op 20 October 1853 werden, tegenover twee vreemde Kandidaten Honderd Vier en Dertig stemmen op mij uitgebragt; indien de Kiezers van dien tijd en van latere jaren mij willen getrouw blijven, dan zal het hun gemakkelijk vallen, eene beslissende CONSTITUTIONNEELE OVERWINNING op 10 Junij te behalen. — Het lidmaatschap van den Gemeenteraad van Haarlem zal ik in elk geval behouden.

Jonkheer M. SALVADOR.

(5950)

(5928) De Kiesvereeniging REGT EN BILLIJKHEID VOOR ALLEN, heeft in de te *Nijmegen* gehouden Algemeene Vergadering van den 31n Mei jl., in plaats van het aftredend lid van de Tweede Kamer, Jhr. *J. A. C. A. VAN NISPEN VAN SEVENAER*, met bijna algemeene stemmen gekozen tot Kandidaat voor het Lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Mr. W. C. C. SASSEN Jr.

Advocaat te Maastricht,

en in plaats van Jhr. *G. E. G. C. K. DOMMER VAN POLDERSVELDT* (*overleden*).

Mr C. J. A. HEIJDENRIJCK,

Advocaat te Nijmegen.

De Kiezers worden uitgenoodigd hunne stembiljetten met bovenstaande namen naauwkeurig in te vullen.

Namens het Kiesbureau,
J. B. G. VAN BOER, *Voorzitter.*
F. T. J. H. DOBBELMANN, *Secretaris.*

NB. Het WITTE stembiljet moet worden ingevuld met den naam van Mr. *W. C. C. SASSEN*, *Advocaat te Maastricht*, het BLAAUWE stembiljet met den naam van Mr. *C. J. A. HEYDENRIJCK*, *Advocaat te Nijmegen.*

Hulponderwijzer.

Aan de Openbare Dorpsschool te Borne, Provincie Overijssel, wordt verlangd een **Hulponderwijzer**, tegen eene jaarwedde van *f* 300 à *f* 400, naar bekwaamheden. Kennis van de Fransche en Engelsche talen, de Wiskunde enz. zullen zeer tot aanbeveling strekken, en de bevoegdheid tot het geven van Privaat Onderwijs daarin, gemelde inkomsten aanmerkelijk verhoogen, bestaande er tevens veel tijd tot eigen oefening.

Brieven *franco* aan den Burgemeester der voornoemde Gemeente. (5921)

Pianomakers Gezellen,

welke zeer bekwaam in hun werk zijn, vooral in het repareren van **Piano's**, kunnen, tegen goed Salaris, dadelijk vast werk bekomen. Men adresseere zich franco, onder het woord *Piano*, aan den Boekhandelaar N. VERMEULEN, te *Arnhem.* (5951)

R. K. Theologische Boekhandel

VAN

G. MOSMANS,

Groote Markt te *'s Bosch.*

(Depôt van het Huis H. GOEMAERE te Brussel)

Narrationes et Conciones. *Narrations et Discours* tirés des grands Historiens latins *Tite-Live Saluste* et *Tacite* avec des Analyses et des remarques à l'usage des Élèves de troisième, de seconde et de Rhétorique par J. Broekaert de la Compagnie de Jésus, nouvelle édition, vol. in 12°. . . fr. 2.20

Manuel du Sacré-Coeur ou méditations, prières, pratiques, indulgences, et divers exercices de dévotion en l'honneur des Coeurs de Jésus et de Marie, par J. G. 1 volume in 18° avec une gravure sur acier . . . fr. 1.60

Handboekje der Godvruchtigheid tot het H. Hert van Jesus, door J. Gautrelet, Priester der Societeit van Jesus, 1 vol. in 8° . . . fr. 1.25

Navolging van den H. Aloysius van Gonzaga, voorbeeld en Patroon der Christelyke Jeugd, in 24° . . . fr. 0.75

Hollandsche Uitgaven.

De Bloeijende Lelie of de **H. Aloysius van Gonzaga** aan onze vereering en navolging voorgesteld, met eene negendaagsche oefening ter eere van dien Heilige, in 24° . . . fl. 0.15

Leven van den H. Bernardus, Abt van Clairvaux, door H. Lebon, in 24° . . . fl. 0.07½

Leven van den H. Aloysius van Gonzaga. in 24° . . . fl. 0.07½

Mgr DE SÉGUR. **De Allerheiligste Communie**, uit het fransch vertaald door G. G. Honig, Kapelaan te Amsterdam, in 24° . . . fl. 0.07½

Hetzelfde in het vlaamsch . . . „ 0.06

id. id. fransch . . . „ 0.06

Ter perse:

De Biecht, door Mgr de Ségur, vertaald door G. G. Honig, Kapellaan te Amsterdam . . . fl. 0.07½

(5876)

GESCHIEDENIS VAN HET LEVEN DER Heiligen, Kerkvaders en Martelaren.

Ter beantwoording aan de menigvuldige aanvragen hebben de ondergeteekenden de eer te berigten, dat ten gevolge van genoegzame deelneming, de *Nieuwe en Goedkoope Uitgave* van genoemd werk, door wijlen Mgr E. S. VAN DER HAAGEN bewerkt, voorzien van eene nieuwe kerkelijke goedkeuring, **voortgang zal hebben**, en dat de nieuwe druk reeds behoorlijk gevorderd is, zoodat de Inteekenaren eerlang het *eerste* deel van dat werk kunnen te gemoet zien.

In dien tusschentijd blijft de Inteekening nog opengesteld tegen *f* 12 — voor het geheele werk, in 12 deeltjes en elk deeltje voorzien van een plaatje.

Gebr. VAN LANGENHUYSEN.
s Gravenhage, Mei 1862. (5892)

(5948) Bij den Boekverkooper J. A. FRENTROP, Halstraat No 2 te 's Gravenhage, is verkrijgbaar:

Dictionnaire Universel d'Histoire et de Géographie, par M. N. Bouillet, ouvrage approuvé par le conseil de l'université et par Mgr l'archevêque de Paris. Nouvelle édition (dix septième) revue, corrigée et autorisée par le Saint-Siège et augmentée d'un nouveau supplement relié . . *f* 12.50

Dictionnaire Universel des Sciences, des lettres et des Arts. Redigé avec la collaboration d'auteurs spéciaux, par M. N. Bouillet, cinquième édition revue et corrigée . . *f* 12.50

BAUTIN (l'abbé). ***La belle saison à la campagne***, lectures spirituelles, 3me édition, 1 vol. *f* 2.—

— — ***La Chrétienne de nos jours***, 2 vol. contenant

— — ***La jeune fille mère***, 8e édition, 1 vol.

— — ***L'age mur et la vieillesse***, 1 vol., chaque volume se vend séparément à . . . . *f* 2.—

(5949) Bij D. NOOTHOVEN VAN GOOR, te Leiden, komt van de pers de 1—2 Afl. en het Prospectus van een HANDBOEK der

FABRIEKSCHEIKUNDE,

of de leer der scheikunde theoretisch verklaard en practisch toegepast op alle fabrieken en takken van nijverheid, benevens aanwijzing der middelen om de waarde en zuiverheid der handels- en nijverheidsproducten te bepalen. Een leerboek voor fabrikanten en industrieelen en een leesboek voor den beschaafden stand, naar Dr. J. R. Wagner, Hoogleeraar in de Fabrieksscheikunde enz. voor Nederlanders bewerkt door Dr. C. C. J. Teerlink. met uitsl. Platen. Compleet in 20 à 26 afl. en 20 platen, prijs per afl. *f* 0.90. — Prijs per plaat *f* 0.20.

(5946) Bij J. J. ARKESTEYN & ZOON, te *'s Hertogenbosch*, is van de pers gekomen en alom verkrijgbaar gesteld:

Bijbelsche Geschiedenis, in beknopte Verhalen voor de Jeugd. 1ste stukje. (Geschiedenis des Ouden Testaments.) 12de Druk.

Nieuwe Uitgaven:

De Kleine Lezer, een Schoolboekje, om Kinderen op den vereischten toon te leeren Lezen.

Honderdtal Brieven tot Oefening in het Lezen van zoogenaamd Geschreven Schrift.

(Het laatste voldoet aan eene werkelijke behoefte.)

MEDE IS BIJ HEN VERKRIJGBAAR:

Historisch-Geographische Atlas der Algemeene en Vaderlandsche Geschiedenis, in 30 Kaarten. (Een Werk onmisbaar bij het tegenwoordige Onderwijs.)

Bij de Boekhandelaren C. L. VAN LANGENHUYSEN, en J. BEERENDONK te Amsterdam, is zoo lang de voorraad strekt, verkrijgbaar:

Van Babylon naar Jerusalem, door IDA GRAVIN HAHN HAHN. Naar het Hoogduitsch. In plaats van *f* 1.60 . . . *f* 0.80

Uit Jerusalem, door IDA GRAVIN HAHN HAHN. Naar het Hoogduitsch. In plaats van *f* 1.30 . . *f* 0.65

Bij den Boekh. C. L. VAN LANGENHUYSEN is gedrukt en alom te bekomen:

MARIA REGINA.

Een verhaal uit onze dagen.

Naar het Hoogduitsch van IDA Gravin HAHN-HAHN
Twee Deelen. Prijs *f* 5.—

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.

Bijvoegsel van DE TIJD, Noord-Hollandsche Courant van 9 Junij 1862.

(*INGEZONDEN.*)

De verkiezingen te Nijmegen.

MR. J. A. C. A. VAN NISPEN VAN SEVENAER.

In het openbaar — want van geheime kuiperijen en laster, die te regt het licht schuwen, wordt hier gezwegen — in het openbaar worden den heer van Nispen drie grieven ten laste gelegd, die ten zijnen aanzien ongegrond, doch gedeeltelijk volkomen gegrond zijn opzigtens zijnen tegenstanders.

I. *Beginselloosheid* en *eigenbaatzuchtigheid.*

Die geheele grief is uitsluitend ontleend aan het gebeurde met de spoorwegen.

Wat is er van de zaak?

De heer van Nispen stemde tegen de concessie-Sloet-Reuchlin, die Nijmegen insloot: vooral wegens financieele bezwaren, en om het gevaar der overbrugging.

Ging de concessie door, dan was de Staat, zelfs bij den zwaarsten financieelen nood, onvoorwaardelijk en contractmatig verbonden, om gedurende tal jaren vele millioenen voor de spoorwegen te verschaffen.

Bij het ontwerp der staatsspoorwegen bestond dit bezwaar niet: bij geldgebrek zoude het werk stil liggen.

Er bestond geen verbindtenis, dus geen dwang.

Evenwel stemde van Nispen *niet*, zoo als verkeerdelijk is gezegd, *vóór*, maar *tegen* dat tweede ontwerp: omdat het ten gevolge van daarin gebragte wijzigingen Nijmegen buiten sloot.

Hij bad daarbij als amendement voorgesteld, de lijn-Nijmegen-Wamel, waardoor Nijmegen aan de eene zijde met Pruissen, aan de andere met Holland zoude worden verbonden. Dit was voor het geldelijk belang van Nijmegen de hoofdlijn, maar niet genoeg voor sommige Nijmeegsche heeren, die op hun gemak (al ware het ten koste der gewigtigste belangen) pleiziertogtjes per spoor moesten kunnen ondernemen naar Arnhem.

Te regt beducht voor de overbrugging, en toch ook voor het belang der spoorwegen krachtdadig willende medewerken, stond van Nispen de overbrugging te Wamel *voor*: omdat dáár, volgens het rapport der Ingenieurs, *het minst gevaarlijke punt is*, en omdat Pruissen de overbrugging daar of te Wamel als voorwaarde stelde van aansluiting.

Toen het wetsontwerp der Staats-spoorwegen door het amendement-Goltstein (*Utrecht als centraal-punt*) met behulp van zeventien tegenstanders dier wet, op hoop van eindelijke verwerping, bedorven was; toen er geen ander middel overbleef om het groote onregt weg te nemen dat Nijmegen werd aangedaan en den eisch van Pruissen te bevredigen: stemde van Nispen ook vóór het amendement-Dommer (de lijn 's Hertogenbosch, Nijmegen-Arnhem).

Hij hield daarbij vast aan de overbrugging *beneden* Arnhem, en bestreed met klem die te Malburgen. Bij Malburgen maakt de rivier een elleboog, en is haar toestand zoodanig dat zich daar bij elken zwaren ijsgang terstond een onverzettelijke ijsstopping vestigt; zoodat de afvoer dáár, niet door de rivier maar over de uiterwaarden plaats vindt. Een spoorwegdam over die uiterwaarden zoude daar hoogst gevaarlijk zijn. Geheel anders is de toestand een half uur lager, beneden Arnhem, waar het gevaar oneindig geringer is.

De waterstaat en de minister verklaarden zich dan ook voor de overbrugging op dit laatste punt. Vond zij hier plaats, men was ook zeker dat van uit Arnhem zooveel immers mogelijk tegen alle gevaar zoude worden gewaakt, bij de wijze van uitvoering. De Nijmeegsche Spoorweg-commissie verklaarde zelve, dat háár dit punt onverschillig was. Van Nispen had dus hier drie algemeene belangen te vereenigen, het financiëel belang, het rivier-belang, het spoorweg-belang. Hij heeft die zooveel mogelijk vereenigd, naarmate de zaak zich in een ruim tijdsverloop heeft ontwikkeld.

Waar is hier spoor of blijk van beginselloosheid? Die zelfs bijziende is vergunne dan toch een ander wat verder te zien dan hij.

Neen! De vrees voor overbrugging verminderde niet bij van Nispen, en „zijn geweten verruimde zich niet „naarmate men zich verder van zijne bezittingen ver„wijderde," maar naarmate de bezwaren inderdaad verminderden of de waarborgen grooter werden, en *naarmate Nijmegen werd verongelijkt.*

Hem het stemmen voor het amendement Dommer als eene grief aanrekenen, is in den mond van eenen woordvoerder voor Nijmegen dwaas, onbeschaamd, ondankbaar.

Maar zegt men van Nispen handelde zóó uit *eigenbelang.* Eilieve het zoude toch wel een geoorloofd egoïsme zijn dat van lieden die roepen: „*Verdrinkt ons niet bidden wij U.*" Doch zoo hier eigenbelang is, dan is dit gelukkig begrepen in een zeer groot algemeen belang, hetgeen van Nispen toch wel niet mogt verwaarloozen, omdat zijn eigenbelang toevallig daarmede één is.

De overbrugging bij Arnhem en Nijmegen, zoo zij niet met uiterste omzigtigheid geschiedt, dreigt met onherstelbare rampen en blijft altoos bedenkelijk voor aan ééne zijde der rivieren de gemeente Herwenterdt, Pannerden, Zevenaar, Duiver, Angerlo Keppel, Didam, Wehl, Bergh, Gendringen en verder benedenwaarts, aan eene andere zijde Overbetuwe en bij gevolg Neerbetuwe, Tielerwaard en tot beneden toe alles wat op de Linge loost, voornamelijk ook een aanzienlijk deel van Zuid-Holland, dat door den Diefdijk beschermd wordt; eindelijk aan nog eene andere zijde het rijk van Nijmegen, Maas en Waal en zelfs het benedendeel der stad Nijmegen. —

Als dat geen algemeen belang is, dan bestaat er geen belang van dien aard.

Beginselloosheid en egoïsme: men verwijte ze niet aan van Nispen, maar wel aan de vereeniging-Berends Dobbelman met Noorduin, met Franken, met Triebels en andere; elementen die zich steeds op het innigst hebben bestreden, om nu met verzaking van alles zich broederlijk te vereenigen zelfs tot de keuze van volksvertegenwoordigers, en dat uit naam van geen enkel beginsel, maar alleen om het stoffelijk belang van eenen spoorweg. Weten die heeren dan niet dat met de kiezers op te zweepen uit naam van zuiver materieele belangen men hen leidt op den weg aan welks einde het geweten en de stem der kiezers een handels-artikel geworden is.

Het zijn fraaije Apostelen, inderdaad, der belangloosheid, die Heeren die om het belang of zelfs voor het genoegen van Nijmegen andere streken ja zelfs een aanzienlijk deel van ons land zouden overgeven aan wissen ondergang.

Men kent de gevaren der overbrugging proefondervindelijk, trots alle belangzuchtige tegenspraak. Vergeet het niet, kiezers van het platteland, dat het hier weer is, even als maar al te dikwerf: *alles vóór en om de stad.*

Die heeren uit de stad zijn veel te voornaam om zich over uw lot te bekommeren.

Bewijst door uwe opkomst dat gij bewust zijt van *uw* belang.

II. Maar geeft men voor: het is niet alleen de spoorwegkwestie, waaraan wij onze grieven ontleenen, neen: van Nispen is ook slechts *ten halve liberaal.*

Om de waarde en het gewigt van die grief te wegen, vrage men zich af: wanneer is de tegenstand tegen van Nispen begonnen en waaruit is die voortgesproten? Kan iemand in gemoede anders antwoorden dan: *bij en uit de spoorwegkwestie.*

Is van Nispen liberaal, dat is: een onverzettelijk voorstander van de grondwet, die hij zelf hielp tot stand brengen? Is hij altoos bereid bevonden om de beginselen in die Grondwet gelegd getrouw en eerlijk te helpen toepassen en tot uitvoering brengen? Zijne veertienjarige loopbaan in de lands zaken, is daarop triomfantelijk te antwoorden. Zijne verhouding tot het ministerie Thorbecke dat in 1853 bezweek, niemand zal het durven tegenspreken, was die van loyale ondersteuning aan de ééne, van wederkeerige welwillendheid aan de andere zijde. Sedert de wederoptreding van een ministerie Thorbecke heeft de houding van het kamerlid geenerlei verandering ondergaan.

Maar liberaal als de roode *Arnhemsche Courant*, dat is van Nispen gelukkig niet.

Hij is een vijand van de revolutie, het ergste dispotismus dat zich denken laat; een voorstander van het regt dat orde wil met billijkheid en gelijkheid voor allen; een vriend van vooruitgang die opbouwt; een vijand van bandeloosheid die niets vermag dan sloopen.

Het staatsalvermogen is zijn beginsel niet. Hij is een vijand van alle onderdrukking zoowel door eenen als door enkelen of door velen. Hij wil van een ander wat hij wil voor zich zelven.

Hij voert geen strijd tegen personen en eigennamen. Volgens hem moet ten allen tijde *geregeerd* worden en mag dit niet worden bemoeijelijkt of verhinderd ten behoeve van eene partij of van eene persoon. —

Volgens hem mag de volksvertegenwoordiger zijne onafhankelijkheid niet afleggen in den boezem van een partij; maar moet hij naar eigen inzigt en geweten den goeden weg gaan en des noodig den moed bezitten om het zijne kiezers niet naar den zin te maken.

Is van Nispen een onafhankelijk, een nuttig een uitstekend lid der vertegenwoordiging?

De *Tijd*, de *Noordbrabander*, de *Catholieke stemmen* en anderen staven het bevestigende antwoord met klem van gronden. Zij noemen van Nispen onmisbaar. De *Gelderlander* heeft vroeger dikwerf zijn lof verkondigd, het *Handelsblad* herhaaldelijk gewezen op zijn scherpzinnigheid en de juistheid zijner opmerkingen, als gebleken uit de ondervinding. Dit blad staat zijne candidatuur bepaaldelijk voor. Wie heeft meer gedaan op het gebied van godsdienstvrijheid en onderwijs, van armverzorging, van koloniën, van finantiën, op elk gebied waarop de wetgeving zich slechts bewoog. Welk ander vertegenwoordiger toonde meer ijver en bekwaamheid, om zich alle ook de uiteenloopendste stoffen eigen te maken Hij bezat daarbij invloed en zag vruchten van zijn werk.

Men herdenke slechts de belastingen op het gemaal en het geslacht en een tal van nuttige amendementen om van niets anders te gewagen.

Van Nispen heeft het geluk mogen smaken bij den man van zeer positieve beginselen steeds die achting te genieten van zijne verklaarde tegenstanders.

Dat is een doorn in het oog van zekere lieden te Nijmegen: maar het zijn niet de oneerlijke aantijgingen en onverdiende verguizingen van eenig hartstogtelijk Courant-artikel, die hem de achting van iemand zullen doen verliezen.

Geen eerlijk man in Gelderland zal men wijs maken dat van Nispen voor zich het stoffelijke verlangt en meest om anderen de zedelijke goederen over te laten. Die dat schrijft weet dat hij leugen schrijft en laster.

De laatste hoofdgrief geldt den strijd tusschen de zienswijze van wijlen den heer Dommer en van Nispen.

Men moet, zegt men, de vertegenwoordiging van het district niet neutralizeren door verdeeldheid tusschen de vertegenwoordigers. Die stelling miskent het beginsel der grondwet, die wil dat het geheele volk, met zijne beginselen en belangen, niet een enkel district, met de zijnen vertegenwoordigd worden. Zij leidt tot het imperatief mandaat, hetwelk de grondwet wraakt. Die stelling is tevens een grief tegen de geheele vertegenwoordiging des lands, waarin zich noodzakelijk verschil van gevoelen openbaren moet en dus gedeeltelijke of, bij stakende stemmen, geheele, neutralisering van de vertegenwoordiging voordoet. Doch voor hen die zich niet tot de grondwet, noch boven het stoffelijke verheffen kunnen, zij dit gezegd: door de indeeling der kiesdistricten, vooral door de koppeling daarvan, zoo als te Nijmegen, worden heterogene bestanddeelen en tegenstrijdige belangen zamengevoegd, welke alle gelijkelijk regt hebben op eerbiediging en geen van allen aan elkander of aan bijzonder belang mogen worden opgeofferd. De loop der zaak brengt dan ook veelal mede dat de verschillende vertegenwoordigers niet uit één punt van het district maar uit verschillende worden gekozen. Dat is billijk.

Nijmegen houde zich dan tevreden met eenen specialen Nijmeegschen vertegenwoordiger, zoo als het hoogstens hebben zoude wanneer het kiesdistrict in twee deelen ware gesplitst. Nijmegen met zijne 600 kiezers en 20000 inwoners, moest niet vergeten, dat er daarbuiten 2000 kiezers en 7000 inwoners in het kiesdistrict aanwezig zijn, die niet aan Nijmegens eigenbelang en knoeijerijen behoeven opgeofferd te worden, noch zich zullen willen laten welgevallen.

Doch dit daargelaten, het ingezonden artikel in den *Gelderlander* van 1 Junij noemt over een tijdvak van tien jaren juist tien wetsontwerpen, waarover Dommer en van Nispen verschillend hebben gestemd.

Op twee na zijn het allen zaken van vóór 1854, die dus na de herhaalde herkiezing van Van Nispen niet veel beduiden. Drie daarvan gelden één enkel onderwerp, tarieven en handelstractaten. Het ongelukkigst is echter dat de materiele waarheid bij die opgave niet is geëerbiedigd. De heer van Nispen heeft niet vóór de wet op het regt van vereeniging en vergadering gestemd, om de eenvoudige reden, dat hij bij het behandelen dier wet wegens ernstige ongesteldheid te huis moest blijven. Zoo veel vertrouwen verdienen nu de assertiën van dat artikel, die wegens tijdsgebrek onmogelijk allen kunnen worden geverifieerd. Doch aangenomen de opgave zij juist, wat bewijst dan dat verschil van gevoelen tusschen beide heeren. Twee volkomen eenstemmige menschen te vinden is onmogelijk. En wat bewijst nu dat de heer Dommer *goed* de heer Van Nispen *slecht* heeft gestemd. De goede brave Dommer zoude de laatste geweest zijn zich te beschouwen als het evangelie, waaraan het politiek geloof van den heer Van Nispen moet worden getoetst.

IV. En wien plaatst men nu te Nijmegen tegenover Van Nispen?

Den heer W. Sassen, advocaat te Maastricht, te Nijmegen, eene onbekende grootheid.

Zooveel men weet was het hem in de plaats zijner inwoning nog nooit gelukt zich eene kandidatuur voor de Tweede Kamer te verwerven. Wat is het toch ongelukkig en verkeerd dat een profeet nooit geëerd wordt in zijn vaderland. Het is toch wel goed dat zoo iemand eindelijk te Nijmegen zal worden gewaardeerd.

V. Doch met welke middelen wordt nu de kandidatuur van den heer van Nispen bestreden? Geheime intrigues van allerlei aard, logen en laster zijn aan de orde. Dat was te verwachten, doch mannen van karakter en verstand blijven daarvoor doof. Maar wat diep moet bedroeven is dat personen tot dusverre achtingswaardig, hunne toevlugt nemen tot middelen, die alleen geschikt zijn om anderen om den tuin te leiden. Of is het eerlijk of loyaal om op denzelfden morgen te fungeren als lid van twee kiesvereenigingen, ten einde het kleine getal der opgekomenen te verbergen en dubbel te doen tellen de stemmen dergenen, die zich tegen den heer van Nispen verklaren?

Of is het een eerlijk middel wanneer men links en regts allerlei volstrekt niet gemeende kandidaturen aanbiedt, om zoo te speculeren op persoonlijke ijdelheid en zwakheid? Kiezers op het platteland, weest op uwe hoede, wacht u voor misleiding en wanneer gij eens bezoek ontvangt van sommige Nijmeegsche heeren: zendt ze naar hunne vesting terug. Gij behoeft hunne voogdij in geenen deele en hun belang is het uwe niet.

Eindelijk er zijn, Gode zij dank, te Nijmegen ook nog vele mannen die anders denken en handelen en andere en hoogere belangen kennen dan een spoorweg. Met hunne hulp kan van Nispen welligt ook nog veel doen voor Nijmegen.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever.